15/03/2020

Ο Άγιος Μανουήλ ο Νεομάρτυρας εκ Σφακίων

/ Βίοι Αγίων

Ανάμεσα στους νεομάρτυρες που αγωνίστηκαν κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας για τη στερέωση του χριστιανικού φρονήματος, επιδεικνύοντας ξεχωριστή γενναιότητα και ακλόνητη πίστη, είναι και ο εκ Σφακίων της Κρήτης Άγιος νεομάρτυς Μανουήλ, ο οποίος σφαγιάσθηκε υπέρ Χριστού στο μυροβόλο και αγιότοκο νησί της Χίου στις 15 Μαρτίου 1792.

Ο Άγιος Μανουήλ, ο οποίος από την πρώτη κιόλας ημέρα του ενδόξου μαρτυρίου του έχαιρε τιμής και σεβασμού από τους χριστιανούς, γεννήθηκε στα ηρωικά Σφακιά της Κρήτης στα μέσα του 18ου αιώνα, μεταξύ των ετών 1758 και 1760.

Οι γονείς του ήταν χριστιανοί και διαπαιδαγώγησαν τον νεαρό Μανουήλ με τα νάματα της ορθοδόξου πίστεως. Όταν όμως οι Τούρκοι κατέλαβαν τα Σφακιά, συνελήφθη ο Μανουήλ, ο οποίος εξισλαμίσθηκε βίαια και υποβλήθηκε σε περιτομή.

Όμως η ψυχή του νεαρού Μανουήλ ποθούσε μόνο τον Ιησού Χριστό και αισθανόμενος απερίγραπτη ντροπή και βαθύτατη θλίψη για τον βίαιο εξισλαμισμό του, κατόρθωσε να δραπετεύσει από τη γενέθλια γη της Κρήτης και να φτάσει μ’ ένα πλοιάριο στη Μύκονο.

Φτάνοντας στο κυκλαδίτικο νησί αναζήτησε αμέσως έναν ιερέα για να εξομολογηθεί το βαρύτατο αμάρτημά του. Και πράγματι ο Μανουήλ

εξομολογήθηκε και ζήτησε με ειλικρίνεια και συντριβή ψυχής τη συγχώρηση του Θεού.

Ο ιερέας καθοδήγησε πνευματικά τον Μανουήλ και του έθεσε τους προβλεπόμενους κανόνες της Εκκλησίας, οι οποίοι ισχύουν για τους εξωμότες.

Έτσι αφού διαβάστηκαν οι κατάλληλες ευχές, ο Μανουήλ δέχθηκε το Άγιο Μύρο και μετέλαβε των Αχράντων Μυστηρίων. Μετά την ειλικρινή μετάνοιά του, επέστρεψε στη στρατευόμενη Εκκλησία και άρχισε αναγεννημένος πλέον να διάγει θεοπρεπή βίο.

Στη Μύκονο ο Άγιος Μανουήλ έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του, περίπου τρεις δεκαετίες, και αφού παντρεύτηκε μία Μυκονιάτισσα, απέκτησε από τον γάμο του έξι παιδιά.

Όμως μετά από λίγα χρόνια ο γάμος του διαλύθηκε, διότι πληροφορήθηκε ότι η γυναίκα του πρόδωσε την τιμή της, αφού είχε διαπράξει μοιχεία με άλλον.

Τότε ο Μανουήλ φοβούμενος τον Πανοικτίρμονα Θεό ούτε την κακοποίησε ούτε την διακωμώδησε, αλλά πήρε τα παιδιά του και νοίκιασε ένα άλλο σπίτι, όπου και έμειναν εκεί.

Όμως ο Μανουήλ είχε να αντιμετωπίσει και τον σύγγαμβρό του, ο οποίος ήταν σε υπερβολικό βαθμό κακός και ανήθικος, αφού προσπαθούσε, εκτοξεύοντας διαρκώς απειλές εναντίον του, να βρει τον τρόπο για να τον εκδικηθεί και να του προξενήσει κακό, επειδή πίστευε ότι περιφρόνησε και υποτίμησε την αδελφή της γυναίκας του.

Η ευκαιρία να προκαλέσει κακό δόθηκε, όταν σε κάποιο ταξίδι του Μανουήλ από τη Σάμο προς τη Μύκονο και ενώ βρισκόταν πάνω σ’ ένα καΐκι φορτωμένο με ξύλα, συνάντησε στη θάλασσα ένα τουρκικό πλοίο, το οποίο έκανε περιπολία στο Αιγαίο Πέλαγος.

Ο Τούρκος αγάς έδωσε αμέσως εντολή στο καΐκι του Μανουήλ να πλησιάσει το τουρκικό πλοίο, μέσα στο οποίο εργαζόταν ως υπηρέτης του Τούρκου αγά ο σύγγαμβρος του Μανουήλ.

Μόλις ο σύγγαμβρος αναγνώρισε μέσα στο καΐκι τον Μανουήλ, ενημέρωσε αμέσως τον αγά ότι ο Μανουήλ ήταν κάποτε μουσουλμάνος και αφού απαρνήθηκε τη θρησκεία του, ασπάσθηκε στη συνέχεια τον χριστιανισμό.

Τότε ο αγάς έδωσε εντολή να συλλάβουν τον Μανουήλ και αφού τον συνέλαβαν, τον ρώτησε, εάν είναι χριστιανός.

Ο Μανουήλ απάντησε με παρρησία ότι από την πρώτη κιόλας ημέρα της γέννησής του είναι χριστιανός. Τότε ο αγάς οργισμένος του είπε ότι κάποτε ήταν χριστιανός, αλλά μετά έγινε μουσουλμάνος με τη θέλησή του.

Γι’ αυτό και πρέπει τώρα να επιστρέψει στη μουσουλμανική θρησκεία, διότι σε διαφορετική περίπτωση θα τον βασανίσει ανελέητα μέχρι να ξεψυχήσει.

Ο Μανουήλ όμως δεν δείλιασε ούτε για ένα λεπτό και λαμβάνοντας ψυχική δύναμη από τον ίδιο τον Κύριο, δήλωσε με ξεχωριστή γενναιότητα ότι γεννήθηκε χριστιανός, ότι είναι χριστιανός και ότι θέλει να πεθάνει χριστιανός.

Η θαρραλέα αυτή απάντηση του Μανουήλ προκάλεσε τόσο πολύ την οργή του αγά, ώστε τον παρέδωσε στους βασανιστές για να τον τιμωρήσουν παραδειγματικά.

Ο νεαρός αθλητής του Χριστού υπέστη σκληρά βασανιστήρια και συνεχείς απειλές για τη ζωή του επί πολλές ημέρες μέχρι την άφιξη του πλοίου στη Χίο, όπου είχε την έδρα του ο Καπετάν Κουτσούκ Πασάς με τη βασιλική αρμάδα του τουρκικού στόλου.

Όταν έφτασε το πλοίο στη Χίο, ο Μανουήλ παρακάλεσε έναν χριστιανό από την Ύδρα που βρισκόταν μαζί του στο ίδιο πλοίο, να πάει να βρει έναν πνευματικό για να εξομολογηθεί, αλλά κανείς δεν τόλμησε από φόβο να πάει.

Ένας όμως πνευματικός έδωσε κρυφά στον Υδραίο χριστιανό συμβουλές για να ενισχύσει και να παρηγορήσει τον νεαρό μάρτυρα του Χριστού.

Μόλις ο Μανουήλ άκουσε τα πνευματικά εκείνα λόγια από τον χριστιανό, ενισχύθηκε τόσο πολύ και αισθάνθηκε τόσο μεγάλο ενθουσιασμό, ώστε δήλωσε ότι και εκείνος έχει την ίδια πρόθεση, δηλαδή να πεθάνει για τον Χριστό σήμερα και έτσι να σώσει την ψυχή του και όχι να φύγει από τον πρόσκαιρο αυτό κόσμο αύριο και να βρεθεί στην κόλαση.

Την ίδια κιόλας ημέρα και μετά τη θαρραλέα ομολογία πίστεως, παρέδωσε ο αγάς του καραβιού τον Μανουήλ στον Τούρκο ναύαρχο Καπετάν Κουτσούκ Πασά και μάλιστα του διηγήθηκε ό,τι αφορούσε τον νεαρό αθλητή της πίστεως.

Στη συνέχεια ο Τούρκος ναύαρχος τον ρώτησε, εάν πράγματι ήταν μουσουλμάνος και μετά έγινε χριστιανός.

Ο Μανουήλ όμως με παρρησία ομολόγησε ότι είναι χριστιανός και τότε δόθηκε η εντολή να τον γυμνώσουν για να δουν τα απόκρυφα μέλη του σώματός του.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δουν την περιτομή, στην οποία είχε υποβληθεί. Τότε ο Τούρκος ναύαρχος τον ρώτησε πώς είναι δυνατόν μετά από αυτή την αποκάλυψη να επιμένει ότι είναι χριστιανός.

Όμως ο θαρραλέος Μανουήλ απάντησε ότι γεννήθηκε χριστιανός, αλλά συνελήφθηκε από τους Τούρκους σε πολύ νεαρή ηλικία και με τη βία εξισλαμίσθηκε. Τώρα όμως είναι χριστιανός και θα παραμείνει πιστός στον Σωτήρα και Λυτρωτή Ιησού Χριστό.

Μόλις άκουσε έκπληκτος ο Τούρκος ναύαρχος τη θαρραλέα ομολογία πίστεως και διαπίστωσε ότι η χριστιανική πίστη του Μανουήλ είναι σταθερή και ακλόνητη, διέταξε να τον αποκεφαλίσουν αμέσως. Τότε ο γενναίος αθλητής του Χριστού σήκωσε τα χέρια και τα μάτια προς τον ουρανό και είπε «Δόξα σοι ο Θεός».

Αμέσως οι υπηρέτες του πασά άρπαξαν τον Μανουήλ και τον οδήγησαν στην τοποθεσία Παλαιά Βρύση, η οποία βρισκόταν λίγο πιο μακριά από το παλάτι κοντά σ’ ένα σφαγείο.

Ο Μανουήλ γονάτισε από μόνος του, αναμένοντας με πνευματική αγαλλίαση τον θάνατο για την αγάπη του Χριστού. Αλλά ο δήμιος που θα τον αποκεφάλιζε, δείλιασε και κυριευμένος από φόβο πέταξε το σπαθί του και τράπηκε σε φυγή.

Το απρόσμενο αυτό γεγονός προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση στους Τούρκους, αλλά ο Μανουήλ έμεινε ατάραχος και γονατισμένος, αναμένοντας καρτερικά και προσευχόμενος στον Κύριο το μαρτυρικό του τέλος.

Τότε ένας υπαξιωματικός άρπαξε ένα μαχαίρι και άρχισε να τον χτυπά λυσσαλέα στο λαιμό και σε πολλά μέρη του σώματός του, χωρίς όμως να κατορθώσει να του κόψει το κεφάλι.

Το γεγονός αυτό τον εξόργισε σε τέτοιο βαθμό, ώστε έριξε τον Μανουήλ στο χώμα και αφού έπεσε πάνω του, άρπαξε το κεφάλι του και τον έσφαξε σαν αληθινό πρόβατο του Χριστού.

Το γεγονός της μαρτυρικής τελειώσεως του Αγίου Μανουήλ έλαβε χώρα τη Δευτέρα 15 Μαρτίου του 1792 και ώρα τετάρτη πρωινή.

Μ’ αυτό τον τρόπο ο γενναίος αθλητής του Χριστού εγκατέλειψε τον πρόσκαιρο κόσμο και έλαβε τον αμάραντο στέφανο της δόξας του Θεού.

Μόλις ο πασάς πληροφορήθηκε ότι ήδη εκατοντάδες χριστιανοί συρρέουν με αισθήματα πνευματικής αγαλλίασης για να προσκυνήσουν το ιερό και πάντιμο λείψανο του Αγίου Μανουήλ, έδωσε αμέσως την εντολή να δέσουν μεγάλους λίθους πάνω στο σώμα και την κεφαλή του μάρτυρος και να τα ρίξουν μέσα στη θάλασσα.

Το μαρτύριο του Αγίου νεομάρτυρος Μανουήλ του Κρητός συνέγραψε ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, ενώ χειρόγραφο μαρτύριο έχει διασωθεί στη βιβλιοθήκη της Ιεράς Μονής Ξενοφώντος του Αγίου Όρους.

Το 1959 με απόφαση του Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρου και κατόπιν εισηγήσεως του αοιδίμου Μητροπολίτου Λάμπης και Σφακίων κυρού Ισιδώρου αναγνωρίσθηκε επισήμως ο Άγιος Μανουήλ ως άγιος της Ορθοδόξου Εκκλησίας και κατετάγη στο ορθόδοξο αγιολόγιο.

Προς τιμήν του ενδόξου νεομάρτυρος εποίησε ασματική ακολουθία ο μοναχός Γεράσιμος ο Μικραγιαννανίτης, ενώ η μνήμη του τιμάται στο χωριό Ασκύφου της επαρχίας Σφακίων της Κρήτης, όπου έχει ανεγερθεί περικαλλής ιερός ναός επ’ ονόματί του με παγκρήτιο έρανο και στον οποίο τελείται λαμπρά πανήγυρη κατ’ έτος την πρώτη Κυριακή μετά την εορτή της Κοιμήσεως της Υπεραγίας Θεοτόκου.

Επίσης στο Ιερό Νησί της Πάτμου και συγκεκριμένα στην περιοχή Φασκιανού του Κάμπου έχει ανεγερθεί ναός επ’ ονόματι του Αγίου Μανουήλ, του οποίου τα θυρανοίξια τελέσθηκαν στις 14 Μαρτίου 2010, ενώ στα Καρδάμυλα της Χίου έχει κτισθεί προσκυνητάρι προς τιμήν του Αγίου για να θυμίζει τη μαρτυρική τελείωσή του στο μυροβόλο νησί του Αιγαίου.

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα και με παμμυκονιακή συμμετοχή εορτάζεται κατ’ έτος την τελευταία Κυριακή του Σεπτεμβρίου ο Άγιος Μανουήλ στη Μύκονο, όπου ο ένδοξος νεομάρτυς έζησε για τρεις περίπου δεκαετίες.

Οι λατρευτικές εκδηλώσεις προς τιμήν του Αγίου Μανουήλ λαμβάνουν χώρα στον ιστορικό Ιερό Μητροπολιτικό Ναό Ζωοδόχου Πηγής (Μεγάλης Παναγιάς) Μυκόνου.

Στον ιστορικό αυτό ναό της Μυκόνου φυλάσσεται η φιλοτεχνημένη το 2002 δια χειρός Μερκουρίου Δημοπούλου και διαστάσεων 1μ. Χ 80 εκ. φορητή εικόνα του Αγίου, η οποία ιστορήθηκε σύμφωνα με το εικονογραφικό πρότυπο που καθιέρωσε για τον Άγιο ο Φώτης Κόντογλου.

Έκτοτε η φορητή αυτή εικόνα, η οποία φιλοτεχνήθηκε με πρωτοβουλία του

εφημερίου του ναού, Αιδεσιμολογιωτάτου Πρωτοπρεσβυτέρου π. Πέτρου Μαραγκού, επ’ ευκαιρία της συμπληρώσεως 210 ετών από το ένδοξο μαρτύριο του Αγίου (1792-2002), λιτανεύεται με την πρέπουσα εκκλησιαστική τάξη και με την αθρόα συμμετοχή των ευσεβών Μυκονίων στην πανέμορφη πόλη της γραφικής και κοσμοπολίτικης Μυκόνου στον κατ’ έτος πανηγυρικό εορτασμό της μνήμης του την τελευταία Κυριακή του Σεπτεμβρίου.

Η ευχή όλων μας είναι ο Άγιος ένδοξος νεομάρτυς Μανουήλ ο Κρης, ο διανύσας θεοπρεπώς το μέγιστο του βίου του στη Μύκονο και σφαγιασθείς υπέρ Χριστού στη μυροβόλο Χίο, να πρεσβεύει αδιάλειπτα στον Πανάγαθο Θεό για να μας στερεώσει και να μας ενισχύσει το ορθόδοξο φρόνημα, ώστε να ομολογούμε με παρρησία τη χριστιανική πίστη στους σημερινούς χαλεπούς καιρούς μας.

Αριστείδης Γ. Θεοδωρόπουλος
Εκπαιδευτικός